

Høring om ny kirkeordning for Den norske kirke

Et punktum kan punktere mye! Jeg mener at utkastet til ny kirkeordning vil sette punktum for lekfolkets myndighet og forandre kirkens lære, liturgi og trospraksis i en negativ retning. Mye er allerede kommentert i den kristne dagspresse med teologisk tyngde. Blant annet at dåpen står alene, uten tro – og definerer medlemmenes identitet og rettigheter. Det samme gjelder utkastets generelle videreføring av statskirkelig struktur med sentralkirkelig maktutøvelse.

I denne høringen vil jeg vektlegg ett avgjørende nytt moment i forhold til nåværende kirkelov, nemlig den radikale dekonstruksjon av menighetens og lekfolkets myndighet. Dette vises spesielt tydelig de potensielt ødeleggende konsekvenser av sentralkirkelig styring. Det gjelder forandringen av §11,1. ledd i vår nåværende kirkelov, som nå finnes forandret i § 22, 1. ledd. I § 11 første ledd heter det: «Menighetsmøtet avgjør saker om innføring av gudstjenstlige bøker i kirken og andre saker som etter bestemmelse av Kirkemøtet overlates til menighetsmøtets avgjørelse.» Dette har blitt tolket og kan tolkes slik at innføring av liturgi, altså gudstjenstlige bøker, må avgjøres av menighetsmøtet, mens alle de andre saker avgjøres av menighetsmøtet bare hvis de er overlatt til det fra kirkemøtet.

Kirkemøtet kan etter vår nåværende kirkelov ikke tvinge alle menigheter til å praktisere en ny liturgi. Liturgien er menighetens mest pregnante uttrykk for lære, fordi den gjentas stadig. At kirkemøtet og dets skiftende demokratiske sammensetting skal kunne tvinge en menighet til å be og handle liturgisk mot sin tro, burde være utenkelig i en luthersk kirke. Vi er helt avhengige av det lokale lekfolket som samles til gudstjeneste og som støtter opp med sin tjeneste for at Den norske kirke også kan eksistere i framtiden. Selv vedtak i de gamle, ortodokse synoder skal godkjennes av menighetene når det kommer til lære eller liturgi. Vår lutherske kirke styrket i reformasjonens bekjennelsesskrifter menighetenes læreansvar, med læren om det allmenne prestedømme.

CA 28 er skrevet som trøst mot de ødeleggende konsekvenser som sammenblandingen av «verdslig og geistlig makt» har. Den skiller tydelig mellom det åndelige og det verdslige styre, mellom borgerlig og åndelig myndighet. Kirkemøtet er i dag en slik blanding, i det den verdslige makten er den demokratisk valgte. Det vil derfor være svært uheldig at kirkemøtet får den makt over menighetene som den nye §22 gir. I en landsdekkende kirke som vår - er dette en sentralstyring vi må unngå. Hvis kirkemøtet skal velges direkte uten forankring i menighetens representative organer risikerer vi at det fattes vedtak som vil sette menigheter i alvorlig samvittighetskonflikt. Spørsmålet vil fort oppstå, slik det alt har skjedd, om man skal være lydige mot kirkemøtet - og dermed gå på bekostning av menighetens samvittighet, eller om en med god samvittighet skal praktisere ulydighet ovenfor de vedtak som fattes. Dette er en situasjon man ikke burde sette menighetene i. Derfor må menighetsrådet og menighetsmøtet styrkes i sin myndighet, ikke svekkes slik den nye kirkeordningen foreslår.

I den lutherske kirke lærer vi at «biskopene ikke har myndighet til å fastsette noe som strider mot evangeliet». Da har menighetene Guds befaling som forbyr lydighet. Vi ser dette belyst i skriftsteder som: -Matt 7, 15: «Vokt dere for de falske profeter.» -Gal. 1, 8: «Selv om en engel fra himmelen

forkynner dere et annet evangelium, han være forbannet. -2 Kor 13, 8: «Vi makter ikke noe mot sannheten, men bare for sannheten.» Augustin sier også noe om ikke å gi «biskoper medhold, hvis de farer vill i noe eller mener noe som strider mot de guddommelige, kanoniske skrifter.» Det er altså menighetene som ifølge vår bekjennelse skal si nei til kirkens ledelse hvis de fastsetter og innfører en tro som er i strid med den sanne, apostoliske læren og som dermed er imot de troendes samvittighet. Den gang var det bare biskopene, i dag gjelder det også kirkemøtet. Denne myndighet som den lutherske kirke har gitt lekfolket i menighetene, kan ikke tas fra dem. For å unngå at Den norske kirke kommer inn slike samvittighetskonflikter, må menighetsmøtet beholde sin medbestemmelse over liturgien som troens praksis. For fredens skyld! Hvis ikke kan det føre til ulydighet og kanskje rettssak mellom kirkemøtet/kirkerådet og menigheter. Derfor er av avgjørende betydning for ro og orden i vår kirke at menighetsmøtet beholder den myndighet den har i kirkelovens §11 og ikke mister denne myndighet i den nye kirkeordningens §22. Den nye §22 setter et punktum i teksten som utelukker en berettiget tolkning i den gamle nåværende §11 som begrenser kirkemøtets makt. I det nye forslag til kirkeordning heter det: «Menighetsmøtet avgjør saker om innføring av gudstjenstlige bøker i kirken når Kirkemøtet har overlatt spørsmålet til menighetsmøtets avgjørelse. Menighetsmøtet avgjør også andre saker som etter nærmere bestemmelse av Kirkemøtet eller andre kirkelige organer blir overlatt til menighetsmøtets avgjørelse.» Med dette punktum utelukkes at menighetsmøtet, altså lekfolket, i fremtiden overhodet kan ha myndighet over gudstjenesteboken og liturgien i sin menighet. Om menighetsmøtet bare kan avgjøre noe ved innføring av liturgi hvis kirkemøtet overlater det, da har menighetsmøtet og dermed menigheten mistet den myndighet som CA 28 uttrykkelig gir den. Da vil den nye kirkeordningen stå i direkte konflikt med vår kirkes bekjennelse.

Som prester ønsker vi et tett samvirke med lekfolket i våre menigheter. Menighetene bør i fremtiden bli mer myndige og aktive, ikke mindre. Vil lekfolk engasjere seg og bli aktive i en kirke der man ikke har medansvar for den troen gudstjenesten og andre liturgier formidler? Vil lekfolk ta ansvar for menighetens ansatte og økonomi, hvis man ikke også har medansvar for troens innhold? Tiden da kirken omfattet alle og fikk sin økonomi sikret som statens forlengede arm er forbi. Overgangen fra statskirke til en kirke for hele folket kan ikke lykkes hvis man reduserer lekfolkets myndighet i menighetenes representative organer slik dette utkastet foreslår. Uten et myndig og aktivt lekfolk i menighetene har kirken ingen framtid. Derfor vil vi klart avvise innføringen av §22.1, en paragraf som ville sette et punktum for et åndelig våkent, aktivt og medansvarlig lekfolk!

Øre, 15. desember 2018

Sokneprest Arne Bøe